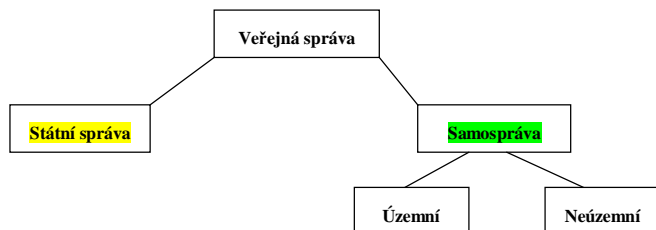

Členění veřejné správy

VEŘEJNÁ SPRÁVA V ŠIRŠÍM SMYSLU

(Méně používané)

Státní moc		
Moc zákonodárná	Moc výkonná	Moc soudní
Parlament	Prezident	Soudy
	Vláda	
	Správní úřady	

VEŘEJNÁ SPRÁVA V UŽŠÍM SMYSLU

<i>Státní správa</i>	<i>Samospráva</i>
Stát:	Veřejnoprávní korporace:
- vláda	- územní (obce, kraje)
- ministerstva	- neúzemní (komory, svazy, akademická, odborářská, náboženská, národnostních menšin apod.)
- jiné ústřední správní úřady	
- další správní úřady (územně finanční orgány, celní orgány atd.)	

Parlament je tvořen dvěma komorami, a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Každá komora si volí svého předsedu a místopředsedu a zřizuje jako své orgány výbory a komise. Hlavní činností Parlamentu je přijímání zákonů a dále kontrolní činnost vůči exekutivě (vládě). Tím je určen i jeho význam pro fungování veřejné správy. Mezi nejvýznamnější **formy kontrolního působení** Parlamentu patří zejména:

- schvalování státního rozpočtu
- projednání státního závěrečného účtu
- vytváření vyšetřovacích komisí
- právo poslanců (nikoliv senátorů) interpelovat vládu nebo její členy

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY	
Poslanecká sněmovna	Senát
200 poslanců	81 senátorů
4 roky	6 let (každé 2 roky volba třetiny senátorů)

Vláda je vrcholným orgánem moci výkonné a skládá se z předsedy, místopředsedů a ministrů. Vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně. Funkci vlády nelze zužovat jen na řízení a výkon veřejné správy. Její činnost obsahuje politické vedení správy a organizování její činnosti a dále má výrazný podíl na utváření vnitřní a zahraniční politiky státu. Vláda si může vytvářet poradní orgány. Výkon vládních funkcí v oblasti státní správy je pak realizován soustavou různých institucí.

Prezident je hlavou státu a je volen Parlamentem na společné schůzi obou komor na období pěti let. Prezident není z výkonu své funkce odpovědný. Za rozhodnutí prezidenta, které vyžaduje spolupodpis předsedy vlády, odpovídá vláda. Prezident zejména jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády, svolává zasedání Poslanecké sněmovny a rozpouští ji, jmenuje soudce Ústavního soudu, jmenuje členy Bankovní rady ČNB, jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu, podepisuje zákony, zastupuje stát navenek, je vrchním velitelem ozbrojených sil, vyhlašuje volby do obou komor, jmenuje soudce, jmenuje a povyšuje generály apod.

Soudní moc vykonávají jménem republiky nezávislé soudy. Soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí a jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat.

Nejvyšší správní soud je vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví. Ve správním soudnictví poskytují krajské soudy a Nejvyšší správní soud ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob. Nejvyšší správní soud v rámci této ochrany především dbá o zákonnost a jednotu rozhodování krajských soudů a správních orgánů tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech směřujících proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů ve správním soudnictví, jimiž se stěžovatelé domáhají zrušení napadených rozhodnutí. Nejvyšší správní soud dále rozhoduje ve věcech volebních a ve věcech rozpuštění politických stran a politických hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti. Do pravomoci Nejvyššího správního soudu patří rovněž rozhodování některých kladných nebo záporných kompetenčních sporů mezi orgány veřejné správy.

Zvláštní roli sehrává **Ústavní soud**, který je soudním orgánem ochrany ústavnosti. Ústavní soud se skládá z 15 soudců, kteří jsou jmenováni na dobu 10 let. Ústavní soud zejména rozhoduje o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, které jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo mezinárodní smlouvou.

K soudní institucionální struktuře je snad možné nepřímě přiřadit **Kancelář Veřejného ochránce práv**, který působí k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí, pokud tato jednání jsou v rozporu s právem, neodpovídají principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností.

Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán, který vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu.

Česká národní banka je ústřední bankou státu a hlavním cílem její činnosti je stabilita cen. Do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. Obě dvě výše uvedené instituce jsou někdy označovány jako čtvrtá a pátá „moc“, vedle klasické trilaterality. (Za šestou moc se označují média.)

Zákon 2/1969 Sb. ze dne 8. ledna 1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky

V České republice působí tyto ústřední orgány státní správy, v jejichž čele je člen vlády:

1. Ministerstvo financí,
2. Ministerstvo zahraničních věcí,
3. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
4. Ministerstvo kultury,
5. Ministerstvo práce a sociálních věcí,
6. Ministerstvo zdravotnictví,
7. Ministerstvo spravedlnosti,
8. Ministerstvo vnitra,
9. Ministerstvo průmyslu a obchodu,
10. Ministerstvo pro místní rozvoj,
11. Ministerstvo zemědělství,
12. Ministerstvo obrany,
13. Ministerstvo dopravy,
14. Ministerstvo životního prostředí
15. Ministerstvo informatiky.

V České republice působí tyto další ústřední orgány státní správy:

1. Český statistický úřad,
2. Český úřad zeměměřický a katastrální,
3. Český báňský úřad,
4. Úřad průmyslového vlastnictví,
5. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
6. Správa státních hmotných rezerv,
7. Státní úřad pro jadernou bezpečnost,
8. Komise pro cenné papíry,
9. Národní bezpečnostní úřad,
10. Energetický regulační úřad,

11. Úřad vlády České republiky.

(Předsedu Českého statistického úřadu a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jmenuje a odvolává na návrh vlády prezident republiky. Předsedu a členy Prezidia Komise pro cenné papíry jmenuje a odvolává na návrh vlády prezident republiky. Předsedy ostatních úřadů a orgánů uvedených v odstavci 1 jmenuje a odvolává vláda České republiky.)

Ministerstvo financí je ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet republiky, státní závěrečný účet republiky, státní pokladnu České republiky, finanční trh s výjimkou dozoru nad kapitálovým trhem v rozsahu působnosti Komise pro cenné papíry, daně, poplatky a clo, finanční hospodaření, finanční kontrolu, účetnictví, audit a daňové poradenství, věci devizové včetně pohledávek a závazků státu vůči zahraničí, ochranu zahraničních investic, pro tomboly, loterie a jiné podobné hry, hospodaření s majetkem státu, privatizaci majetku státu, pro věci pojišťoven, penzijních fondů, ceny a pro činnost zaměřenou proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, posuzuje dovoz subvencovaných výrobků a přijímá opatření na ochranu proti dovozu těchto výrobků.

Ministerstvo financí zajišťuje členství v mezinárodních finančních institucích a finančních orgánech Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), Evropské unie a dalších mezinárodních hospodářských seskupení, pokud toto členství nepřísluší výlučně České národní bance. Ministerstvo financí koordinuje příjem zahraniční pomoci.

Ministerstvo zahraničních věcí je ústředním orgánem státní správy České republiky pro oblast zahraniční politiky, v jejímž rámci vytváří koncepci a koordinuje zahraniční rozvojovou pomoc a koordinuje vnější ekonomické vztahy.

Ministerstvo zahraničních věcí zabezpečuje vztahy České republiky k ostatním státům, mezinárodním organizacím a integračním seskupením, koordinuje aktivity vyplývající z dvoustranné a mnohostranné spolupráce, s výjimkou věcí náležejících do působnosti Ministerstva spravedlnosti.

Ministerstvo zahraničních věcí dále zejména koordinuje činnost ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy v oblasti zahraničních vztahů na jim svěřených úsecích státní

správy, působí k tomu, aby na těchto úsecích byly dodržovány závazky vyplývající pro Českou republiku z mezinárodních smluv, jakož i z členství České republiky v mezinárodních organizacích, zajišťuje ochranu práv a zájmů České republiky a jejích občanů v zahraničí, řídí zastupitelské úřady v zahraničí, plní úkoly při zabezpečování styků s orgány cizích států v České republice a v zahraničí, plní úkoly při správě majetku České republiky v zahraničí, koordinuje a zabezpečuje přípravu, sjednávání a vnitrostátní projednávání mezinárodních smluv a dohod, zabezpečuje vyhlášení mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, sleduje dodržování a provádění mezinárodních smluv a dohod z hlediska uplatňování zájmů zahraniční politiky České republiky, uděluje souhlas v případech dovozu a vývozu vojenského materiálu, zajišťuje přípravu pracovníků pro výkon zahraničních služeb, organizačně a technicky zabezpečuje volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v zahraničí a plní úkoly při volbách do Evropského parlamentu.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, a pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku a sportovní reprezentaci státu. Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy je podřízena **Česká školní inspekce**.

Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro rozhlasové a televizní vysílání, nestanoví-li

zvláštní zákon jinak, dále pro provádění autorského zákona a pro výrobu a obchod v oblasti kultury.

Ministerstvo práce a sociálních věcí je ústředním orgánem státní správy pro pracovněprávní vztahy, bezpečnost práce, zaměstnanost a rekvalifikaci, kolektivní vyjednávání, civilní službu, mzdy a jiné odměny za práci, důchodové zabezpečení, nemocenské pojištění, nemocenské zabezpečení, sociální péči, péči o pracovní podmínky žen a mladistvých, právní ochranu mateřství, péči o rodinu a děti, péči o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc, a pro další otázky mzdové a sociální politiky.

Ministerstvo zdravotnictví je ústředním orgánem státní správy pro zdravotní péči, ochranu veřejného zdraví, zdravotnickou vědeckovýzkumnou činnost, zdravotnická zařízení v přímé řídicí působnosti, vyhledávání, ochranu a využívání přírodních léčivých zdrojů, přírodních léčebných lázní a zdrojů přírodních minerálních vod, léčiva a prostředky zdravotnické techniky pro prevenci, diagnostiku a léčení lidí, zdravotní pojištění a zdravotnický informační systém.

Součástí Ministerstva zdravotnictví je **Český inspektorát lázní a zřidel**.

Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství. Ministerstvo spravedlnosti vystavuje právní posudky k úvěrovým a garančním dohodám, v nichž je smluvní stranou České republiky. Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro vězeňství; je mu podřízena **Vězeňská služba České republiky**. Ministerstvo spravedlnosti zajišťuje telekomunikační síť Vězeňské služby České republiky.

Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro probaci a mediaci. Ministerstvo spravedlnosti zastupuje

Českou republiku při vyřizování stížností na porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a jejich Protokolů a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a koordinuje provádění rozhodnutí příslušných mezinárodních orgánů.

Ministerstvo vnitra je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu, včetně dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu, jména a příjmení, matriky, státní občanství, občanské průkazy, hlášení pobytu a evidenci obyvatel, sdružovací a shromažďovací právo a povolování organizací s mezinárodním prvkem, veřejné sbírky, archivnictví, zbraně a střelivo, požární ochranu, cestovní doklady, povolování pobytu cizinců a postavení uprchlíků, územní členění státu, státní hranice, jejich vyměřování, udržování a vedení dokumentárního díla, státní symboly, volby do zastupitelstev územní samosprávy, do Parlamentu České republiky a volby do Evropského parlamentu konané na území České republiky, krizové řízení, civilní nouzové plánování, ochranu obyvatelstva a integrovaný záchranný systém. Ministerstvo vnitra zajišťuje komunikační síť pro Policii České republiky, složky integrovaného záchranného systému a územní orgány státní správy.

Ministerstvo vnitra zajišťuje spolupráci v rámci mezinárodní organizace Interpol.

Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy pro státní průmyslovou politiku, obchodní politiku, zahraničně ekonomickou politiku, tvorbu jednotné surovinové politiky, využívání nerostného bohatství, energetiku, teplárenství, plynárenství, těžbu, úpravu a zušlechťování ropy a zemního plynu, tuhých paliv,

radioaktivních surovin, rud a nerud, hutnictví, strojírenství, elektrotechniku a elektroniku, pro průmysl chemický a zpracování ropy, gumárenský a plastikářský, skla a keramiky, textilní a oděvní, kožedělný a polygrafický, papíru a celulózy a dřevozpracující a pro výrobu stavebních hmot, stavební výrobu, zdravotnickou výrobu, sběrné suroviny a kovový odpad, vnitřní obchod a ochranu zájmů spotřebitelů, zahraniční obchod a podporu exportu, věci malých a středních podniků a pro věci živností, technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, průmyslový výzkum, rozvoj techniky a technologií. Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy ve věcech komoditních burz s výjimkou věcí náležejících do působnosti Ministerstva zemědělství.

Ministerstvo průmyslu a obchodu koordinuje zahraničně obchodní politiku České republiky ve vztahu k jednotlivým státům, zabezpečuje sjednávání dvoustranných a mnohostranných obchodních a ekonomických dohod včetně komoditních dohod, realizuje obchodní spolupráci s ES, ESVO, GATT a jinými mezinárodními organizacemi a integračními seskupeními, řídí a vykonává činnosti spojené s uplatňováním licenčního režimu v oblasti hospodářských styků se zahraničím, posuzuje dovoz dumpingových výrobků a přijímá opatření na ochranu proti dovozu těchto výrobků. Ministerstvo průmyslu a obchodu řídí puncovníctví a zkoušení drahých kovů.

Ministerstvu průmyslu a obchodu je podřízena **Česká energetická inspekce, Česká obchodní inspekce, Puncovní úřad a Licenční úřad.**

Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu a pro věci nájmu bytů a

nebytových prostor, územního plánování a stavebního řádu, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví.

Ministerstvo pro místní rozvoj spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu, koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu, včetně koordinace financování těchto činností, pokud tyto prostředky přímo nespravuje. Ministerstvo pro místní rozvoj zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením. Ministerstvo pro místní rozvoj zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur.

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy pro zemědělství, s výjimkou ochrany zemědělského půdního fondu, pro vodní hospodářství, s výjimkou ochrany přirozené akumulace vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod, a pro potravinářský průmysl. Je rovněž ústředním orgánem státní správy lesů, myslivosti a rybářství, s výjimkou území národních parků.

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy ve věcech komoditních burz, které organizují obchody se zbožím pocházejícím ze zemědělské a lesní výroby, včetně výrobků vzniklých jeho zpracováním. **Ministerstvo zemědělství řídí Českou zemědělskou a potravinářskou inspekci, Státní veterinární správu České republiky, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a Českou plemenářskou inspekci.**

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy ve věcech veterinární péče, rostlinolékařské péče, péče o

potravin, péče o ochranu zvířat proti týrání a pro ochranu práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat.

Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy zejména pro zabezpečování obrany České republiky, řízení Armády České republiky, správu vojenských újezdů. Ministerstvo obrany jako orgán pro zabezpečování obrany a se podílí na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu, připravuje koncepci operační přípravy státního území, navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě České republiky, **Radě obrany České republiky** a prezidentu České republiky, koordinuje činnost ústředních orgánů, správních orgánů a orgánů samosprávy a právnických osob důležitých pro obranu státu při přípravě k obraně, řídí vojenskou zpravodajskou službu a vojenské obranné zpravodajství, zabezpečuje nedotknutelnost vzdušného prostoru České republiky a koordinaci vojenského letového provozu s civilním letovým provozem, organizuje a provádí opatření k mobilizaci Armády České republiky, k vedení evidence občanů podléhajících branné povinnosti a k vedení evidence věcných prostředků, které budou za branné pohotovosti poskytnuty pro potřeby Armády České republiky, povolává občany České republiky k plnění branné povinnosti.

Ministerstvo obrany v rámci evropských bezpečnostních struktur organizuje součinnost s armádami jiných států. Ministerstvo obrany vykonává státní dozor nad radiační ochranou ve vojenských objektech.

Ministerstvo dopravy je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy a odpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování.

Ministerstvo informatiky je ústředním orgánem státní správy pro informační a komunikační technologie, pro telekomunikace a poštovní služby.

Ministerstvo životního prostředí je orgánem vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí. Ministerstvo životního prostředí je ústředním orgánem státní správy pro ochranu přirozené akumulace vod, ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti povrchových a podzemních vod, pro ochranu ovzduší, pro ochranu přírody a krajiny, pro oblast provozování zoologických zahrad, pro ochranu zemědělského půdního fondu, pro výkon státní geologické služby, pro ochranu horninového prostředí, včetně ochrany nerostných zdrojů a podzemních vod, pro geologické práce a pro ekologický dohled nad těžbou, pro odpadové hospodářství a pro posuzování vlivů činností a jejich důsledků na životní prostředí, včetně těch, které přesahují státní hranice. Dále je ústředním orgánem státní správy pro myslivost, rybářství a lesní hospodářství v národních parcích. Je rovněž ústředním orgánem státní správy pro státní ekologickou politiku.

K zabezpečení řídicí a kontrolní činnosti vlády České republiky Ministerstvo životního prostředí koordinuje ve věcech životního prostředí postup všech ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy České republiky.

Ministerstvo životního prostředí zabezpečuje a řídí jednotný informační systém o životním prostředí, včetně plošného monitoringu na celém území České republiky, a to i v návaznosti na mezinárodní dohody. Ministerstvo životního prostředí spravuje **Fond tvorby a ochrany životního prostředí České republiky**. Ministerstvu životního prostředí je podřízena **Česká inspekce životního prostředí a Český hydrometeorologický ústav**.

Zásady činnosti ústředních orgánů státní správy

Ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy plní v okruhu své působnosti úkoly stanovené v zákonech a v jiných obecně závazných právních předpisech. Ministerstva se ve veškeré své činnosti řídí ústavními a ostatními zákony a usneseními vlády. Ministerstva zkoumají společenskou problematiku v okruhu své působnosti, **analyzují** dosahované výsledky a činí opatření k řešení aktuálních otázek. **Zpracovávají koncepce** rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek, které předkládají vládě České republiky. O návrzích závažných opatření přiměřeným způsobem informují veřejnost.

Ministerstva předkládají za svěřená odvětví podklady potřebné pro sestavení **návrhů státních rozpočtů republiky** a pro přípravu jiných opatření širšího dosahu. Zaujímají stanovisko k návrhům, které předkládají vládě České republiky jiná ministerstva, pokud se týkají okruhu jejich působnosti.

Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky; **připravují návrhy zákonů** a jiných **právních předpisů** týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim vláda uložila; dbají o zachování zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě.

Ministerstva zabezpečují ve své působnosti úkoly související se sjednáváním **mezinárodních smluv**, s rozvojem mezistátních styků a mezinárodní spolupráce. Zabezpečují ve své působnosti úkoly, které vyplývají pro Českou republiku z mezinárodních smluv, jakož i z členství v mezinárodních organizacích.

Ministerstva si navzájem vyměňují potřebné informace a podklady. **Nižší orgány státní správy** jim podávají zprávy a sdělují údaje, které si příslušná ministerstva vyžadují v rozsahu nezbytně nutném pro plnění svých úkolů.

Činnost ministerstev řídí, kontroluje a sjednocuje vláda České republiky.

Úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti vlády České republiky a jejích orgánů plní **Úřad vlády České republiky**. Organizační jednotkou Úřadu vlády České republiky je **Generální ředitelství státní služby**.

Vedoucího Úřadu vlády České republiky jmenuje a odvolává vláda České republiky. Činnost Úřadu vlády České republiky řídí vedoucí Úřadu vlády České republiky, s výjimkou organizačních věcí státní služby a služebních vztahů státních zaměstnanců; v těchto věcech postupuje vedoucí Úřadu vlády České republiky podle služebního zákona.

Vláda může zřídit jako svůj poradní orgán **Legislativní radu**. V jejím čele stojí člen vlády.

Všechny ústřední správní úřady a další výše uvedené subjekty (kromě ČNB), tj. např. Kancelář prezidenta republiky, Kancelář veřejného ochránce práv, NKÚ, Ústavní soud, soudy, státní zastupitelství apod., jsou **financovány ze státního rozpočtu** a mají organizačně právní formu tzv. **organizačních složek státu**. Obdobné postavení jako organizační složka státu má Kancelář Poslanecké sněmovny a Kancelář senátu.